

Kroon op het werk

Dordrecht

Een overzicht van Koninklijke en gemeentelijke onderscheidingen

Kroon op het werk

Inleiding

Mensen en organisaties onderscheiden zich soms door hun grote inzet, prestaties, betrokkenheid of uitstraling. Die mensen en organisaties worden na verloop van tijd soms letterlijk onderscheiden. Zij ontvangen een Koninklijke of gemeentelijke onderscheiding of krijgen het predikaat Koninklijk of Hofleverancier.

Als burgemeester van Dordrecht ontvang ik regelmatig aanvragen voor onderscheidingen, die zorgvuldig worden bekeken en van advies worden voorzien. Het gemeentebestuur staat altijd open voor mensen, die vinden dat anderen een onderscheiding of prijs verdienen of dat hun bedrijf of vereniging op een bijzondere manier herdacht moet worden.

Het is goed als iedereen meedenkt en actief suggesties doet, want niet alle prestaties en inspanningen zijn evenzeer in het oog lopend. Het moet wel duidelijk zijn dat er voor elke vorm van erkenning criteria gehanteerd, die moeten worden nageleefd, al was het alleen maar om ongelijke behandeling te voorkomen.

Als aan de criteria wordt voldaan en de procedures zijn doorlopen, kan tijdens een plechtige en

feestelijke bijeenkomst de onderscheiding worden uitgereikt aan de organisatie of de persoon, die tot dan in onwetendheid is gebleven. Dat onderscheidingen altijd "in het geheim" worden voorbereid, maakt de verrassing des te groter.

Ik wil tenslotte benadrukken dat onderscheidingen geen vanzelfsprekendheid zijn. Er zijn vele voorwaarden en lange procedures voor het toekennen van een onderscheiding. En zo hoort het ook, want onderscheidingen zijn bijzonder.

R.J.G. Bandell

Koninklijke onderscheidingen

Er zijn twee orden voor Koninklijke onderscheidingen voor maatschappelijke verdiensten: de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau. Voor bijzondere verdiensten wordt een onderscheiding in de Orde van Oranje-Nassau toegekend; voor uitzonderlijke verdiensten een onderscheiding in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Orde van Oranje-Nassau

In de Orde van Oranje-Nassau worden zes graden onderscheiden: Ridder Grootkruis, Grootofficier, Commandeur, Officier, Ridder en Lid. Voor deze orde komen

mensen in aanmerking die zich gedurende lange tijd bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt voor de samenleving. Dat zijn bijvoorbeeld vrijwilligers die actief zijn binnen allerlei organisaties op sociaal- maatschappelijk gebied op een manier die herkenbaar en erkenbaar is in de samenleving.

Orde van de Nederlandse Leeuw

De oudste orde voor maatschappelijke verdiensten in Nederland is de Orde van de Nederlandse Leeuw. Deze orde kent drie graden: Ridder Grootkruis, Commandeur en Ridder. Voor deze orde komen mensen in aanmerking met zeer uitzonderlijke

verdiensten voor de samenleving. Het gaat dan om prestaties of inspanningen – vaak op basis van bijzondere talenten - die erg belangrijk zijn voor de maatschappij. Denk bijvoorbeeld aan baanbrekend maatschappelijk werk of innovatief ondernemerschap. Maar ook aan uitmuntende sportprestaties of unieke creativiteit op het gebied van kunst, cultuur of wetenschap.

Bijzondere verdiensten in de werkring

Iemand die in zijn werk bijzondere prestaties levert, kan worden onderscheiden in een van de beide orden. Zulke 'bijzondere

Ridder Grootkruis

Grootofficier

Commandeur

of zeer uitzonderlijke verdiensten in de werkring' moeten aantoonbaar uitstijgen boven wat normaal gesproken van iemand in een dergelijke functie mag worden verwacht. Het gaat dus om persoonlijke inzet, visie en kwaliteiten.

De verdiensten moeten niet alleen belangrijk zijn voor de onderneming, organisatie of instelling waaraan de kandidaat is verbonden: ook de samenleving moet er baat bij hebben.

Voorstel indienen

Inwoners die graag zouden zien dat iemand Koninklijk onderscheiden wordt, doen er verstandig aan om eerst contact

op te nemen met het Kabinet van de burgemeester in het Stadskantoor (telefoon (078) 639 89 17). Het Kabinet van de burgemeester geeft in grote lijnen aan of de verdiensten inderdaad bijzonder genoeg zijn voor een Koninklijke onderscheiding. Het Kabinet legt precies uit hoe een voorstel bij de burgemeester moet worden ingediend.

Wat moet er in het voorstel staan?

Het voorstel moet antwoord geven op de volgende vragen:

- Wie wordt er voorgesteld? Naam, voornamen voluit, huidige adres, woonplaats en een korte levensbeschrijving.

- Wat is de reden, de aanleiding voor het indienen van het voorstel?
- Wat is de gewenste datum voor de uitreiking van de onderscheiding en waarom? Gebruikelijk is een onderscheiding uit te reiken bij de algemene gelegenheid. Als er een speciale reden voor is om van die datum af te wijken, dan kan die aan het Kapittel worden voorgelegd. Het moet dan zeker gaan om een passende gelegenheid, die samenhangt met het merendeel van de verdiensten.

Voeg een compleet overzicht van de bijzondere verdiensten bij. Het is vooral belangrijk om feitelijke gegevens te

Officier

Ridder

Lid

Ridder Grootkruis

Commandeur

Ridder

verzamen en op te schrijven. Daarbij is belangrijk te vermelden op welke wijze de kandidaat zich heeft ingezet.

- Was hij of zij alleen actief of samen met anderen?
- Waarom zijn de verdiensten bijzonder?
- Wat is het belang voor de samenleving?
- In welke perioden is de kandidaat actief geweest? Hoeveel uur per week of per maand? En is de kandidaat nog steeds actief?
- Welke uitstraling hebben de verdiensten? Lokaal, regionaal, landelijk of internationaal?

- Hoe groot is de organisatie waarin de kandidaat actief is?
- Worden de activiteiten buiten de werkring betaald? Zo ja, om welke bedragen gaat het? Denk bijvoorbeeld aan reis- en onkostenvergoedingen, presentiegeld en dergelijke.

Op tijd

De behandeling van een voorstel kost een half jaar of langer. Daarom is het belangrijk om tijdig in actie te komen. Als het de bedoeling is dat de onderscheiding tijdens de zogenoemde 'lintjesregen' voor Koninginnedag wordt uitgereikt moet het

voorstel vóór 1 augustus in het jaar ervoor bij de burgemeester ingediend zijn. Gaat het om een uitreiking tijdens een tussen-tijdse gelegenheid, dan moet het voorstel tenminste zes maanden van tevoren naar de burgemeester zijn gestuurd. Op zijn beurt zorgt de burgemeester ervoor dat de aanvraag uiterlijk drie maanden voor de datum van verlening aan de Commissaris van de Koningin wordt voorgelegd.

Procedure

De burgemeester brengt aan de Commissaris van de Koningin advies uit over alle voorstellen, nadat hij zich overtuigd

heeft van de goede naam van de decorandus. Daartoe bestudeert hij uittreksels uit het justitieel documentatieregister en de politieregisters. Hij doet hierbij ook een suggestie voor de soort en de hoogte van de onderscheiding.

Vervolgens geeft de commissaris van de Koningin een oordeel. Die stuurt het voorstel dan met zijn oordeel naar het Kapittel voor de Civiele Orden. Dit onafhankelijke college geeft een zwaarwegend advies aan de betrokken minister. Wanneer de minister positief beslist, wordt de onderscheiding bij Koninklijk besluit verleend.

Uitreiking van de onderscheidingen

Veel Koninklijke onderscheidingen worden uitgereikt tijdens de algemene gelegenheid op de laatste werkdag voor Koninginnedag. Die gelegenheid staat bekend als de 'lintjesregen'. Koninklijke onderscheidingen worden soms ook uitgereikt bij bijzondere gelegenheid. Bijvoorbeeld op de dag dat de decorandus jubileert of afscheid neemt van de organisatie waarvoor hij zich heeft ingezet. Daarmee kan een andere organisatie bedoeld worden dan de organisatie waaraan de decorandus beroepsmatig verbonden is.

Meer informatie

Bij het Kabinet van de burgemeester (telefoon (078) 639 89 17) kunt u terecht met alle vragen over uw voorstel. Antwoorden op algemene vragen over Koninklijke onderscheidingen zijn te vinden op de website van het kapittel voor de Civiele Orden op het adres www.lintjes.nl. Op die website kan bovendien een standaard formulier worden gedownload. Bij het Kabinet van de burgemeester zijn het formulier en de informatie ook op papier beschikbaar.

Predikaat Hofleverancier, Koninklijk en Koninklijke erepenning

In Dordrecht zijn diverse voorbeelden van verenigingen en bedrijven die het predikaat Koninklijk hebben. Zo is er de Koninklijke Roei en Zeilvereniging. De Van der Wees Groep B.V. ontving in 2007 het predikaat Koninklijk ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan. De Dordrechtse Gymnastiekvereniging Kracht door Oefening (KDO) ontving in 2005 de Koninklijke Erepenning ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan. De Dordrechtse Turnclub Oefening Kweekt Kracht (OKK) kreeg in juni 2006 de Koninklijke Erepenning ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan.

Predikaat Hofleverancier

Koning Willem I voerde in 1815 het predikaat 'hofleverancier' in. Dit predikaat geeft bedrijven het recht om het Koninklijke wapen te voeren, met de toevoeging 'Bij Koninklijke Beschikking Hofleverancier'. Midden- en kleinbedrijf ondernemingen kunnen in aanmerking komen voor het predikaat Hofleverancier. Het gaat om ondernemingen die lokaal of regionaal bekend

zijn of vooraanstaande Nederlandse bedrijven die tot de top behoren in hun gemeente of regio. Het predikaat Hofleverancier is bedoeld voor bedrijven met minder dan 100 werknemers. Voor die bedrijven geldt de bepaling dat het bedrijf minimaal het 100-jarig bestaan viert (of het 125-, 150-jarig bestaan enz.).

Predikaat Koninklijk

Verenigingen of ondernemingen die minimaal 100 jaar bestaan kunnen in aanmerking komen voor het predikaat Koninklijk. Het 100-, 125- of 150-jarig jubileum enz. zijn goede aanleidingen om een aanvraag te doen voor het predikaat Koninklijk. Het is niet zo dat het predikaat dan als vanzelfsprekend wordt verleend. Het helpt bijvoorbeeld als de vereniging of de onderneming landelijk bekend is of een internationale uitstraling heeft. Of het betreft een Nederlands bedrijf dat tot de top drie in zijn branche behoort. Voor bedrijven geldt bovendien de voorwaarde dat zij meer dan 100 werknemers in dienst moeten hebben.

Verenigingen of bedrijven komen niet in aanmerking voor het predikaat als zij onder een landelijke koepelorganisatie vallen, die het predikaat Koninklijk al heeft. Verlening van het predikaat houdt onder meer in, dat de gerechtigde de Koninklijke Kroon mag voeren. Bijvoorbeeld op briefpapier in combinatie met de naam van de onderneming of vereniging dan wel op een eigen vlag. De Koninklijke Kroon bevat een hoofdband en vijf diademen.

Koninklijke erepenning

Wanneer verenigingen en instellingen tenminste 50 jaar bestaan - of een volgend meervoud van 25 jaar - kunnen zij in aanmerking komen voor de Koninklijke erepenning. Een vereniging of instelling, die een aanvraag wil indienen, moet solide zijn, een behoorlijke omvang hebben en aanzien genieten. De instelling of vereniging moet zich onderscheiden hebben op het terrein waarop zij werkzaam is.

Uitgesloten

Niet alle bedrijven die aan eerdergenoemde voorwaarden voldoen, komen in aanmerking voor een van beide predikaten. Uitgesloten zijn bedrijven met het karakter van een nutsbedrijf, zoals ziekenhuizen, banken, opleidingsinstellingen, verzekeringsmaatschappijen, openbaar vervoersbedrijven, verzorgingshuizen en accountantsmaatschappijen. Beleggingsmaatschappijen komen evenmin in aanmerking voor het predikaat Koninklijk of Hofleverancier. Ook individuele aanvragen uit de dienstensector worden afgewezen. Voorbeelden daarvan zijn architecten, reclamebureaus, managementconsultants of advocaten en notarissen. Daarentegen kunnen er met succes wel aanvragen worden ingediend voor brancheorganisaties of landelijke ondernemingen uit de dienstensector.

Wijze van aanvragen

Ongeveer een jaar voor de jubileumdatum moet het bedrijf of de vereniging een aanvraag indienen bij de burgemeester. Daaruit blijkt al dat het om een zware procedure gaat. De

burgemeester voegt zijn advies daaraan toe en uittreksels uit Justitiële Documentatie, het Politie-register en de gegevens uit de gemeentelijke basis administratie van alle betrokken eigenaren en bestuurders. Uiterlijk zes maanden voor het predikaat verleend zou moeten worden, dient de burgemeester de aanvraag in bij de Commissaris van de Koningin in Zuid-Holland. Deze wint inlichtingen in bij onder meer de ministeries en de Kamer van Koophandel. Als de Commissaris zich ervan heeft overtuigd dat het om een solide onderneming gaat en dat de leden van de directie en van het bestuur van onbesproken gedrag zijn, wordt de procedure vervolgd. Uiterlijk drie maanden voor de beoogde verleningsdatum dient de Commissaris van de Koningin de aanvraag in bij de Secretaris in Algemene Dienst van Hare Majesteit de Koningin, die de uiteindelijke beschikking aan de Koningin ter ondertekening voorlegt.

Nodig voor een aanvraag

De aanvraag voor één van beide predikaten en voor de Koninklijke Erepenning gaat per brief aan:

Burgemeester en Wethouders van Dordrecht
p/a Stadskantoor
Postbus 8
3300 AA Dordrecht.

Het is noodzakelijk uitgebreide informatie mee te sturen over de onderneming of vereniging:

- een bewijsstuk voor het 100-jarig (of langer) bestaan
- informatie over de onderneming of vereniging (zoals jaarverslagen, accountantsverslagen)
- inzicht in de geschiedenis van bedrijf of vereniging.
- een verklaring van de Kamer van Koophandel met financiële gegevens over omzet en verlies en winstrekening. De burgemeester voegt daar zelf verklaringen over de goede naam en faam van eigenaren en bestuurders aan toe en geeft een advies over de mate van vooraanstaandheid.

Meer informatie

Bij het Kabinet van de burgemeester (telefoon (078) 639 89 17) kunt u terecht met alle vragen over uw voorstel.

Gemeentelijke onderscheidingen

Gouden erepenning voor- en achterzijde

Draaginsigne goud

Bronzen erepenning voor- en achterzijde

Draaginsigne brons

Johan de Wittspeld (heren)

Johan de Wittspeld (dames)

De gemeente Dordrecht kent drie onderscheidingen om burgers te eren voor hun verdiensten voor de stad: de gouden en bronzen erepenning en de Johan de Wittspeld.

Gouden erepenning met daaraan verbonden het ereburgerschap

De gouden erepenning is in 1925 ingesteld door het gemeentebestuur voor burgers, die zich uitzonderlijk verdienstelijk hebben gemaakt voor de stad. Aan de achterzijde van de erepenning wordt de naam van de betrokkene gegraveerd en een toepasselijke korte tekst. De namen en teksten

worden bijgeschreven op de lijst van ereburgers, die in de hal van het Stadhuis hangt.

Besloten is de gouden erepenning toe te kennen aan burgemeesters die met eervol ontslag gaan, wethouders die ongeveer tweemaal vier jaar hebben gediend en van grote betekenis zijn geweest voor de stad en aan raadsleden die ongeveer 16 jaar hebben gediend en van grote betekenis voor de stad zijn geweest. De gouden penning wordt eveneens toegekend aan mensen die verdienstelijk zijn geweest voor Dordrecht of de samenleving, bijvoorbeeld op de terreinen van wetenschap, sport,

kunst en cultuur, religie, wetenschap, economie, milieu, maatschappelijk zorg of bestuur. Ook Dordtenaren die zeer belangrijke prestaties hebben geleverd of initiatieven hebben ontplooid met een vernieuwend karakter of met een historische betekenis komen in aanmerking. Daarbij moet worden aangetekend dat het om prestaties of initiatieven gaat met een landelijke of zelfs internationale uitstraling. Tenslotte kan aan Dordtenaren en niet-Dordtenaren, die een zeer belangrijke bijdrage leveren aan een positief imago van de stad, de gouden erepenning worden toegekend.

Bronzen erepenning

In 1969 werd de bronzen erepenning van de stad Dordrecht ingevoerd. De bronzen penning is bedoeld voor maatschappelijk actieve Dordtenaren. De inscriptie in de rand vermeldt de reden waarom de penning is toegekend. Bronzen erepenningen worden toegekend aan wethouders die vier jaar hebben gediend en van grote betekenis voor Dordrecht zijn geweest en aan raadsleden die ongeveer 12 jaar deel hebben uitgemaakt van de raad en van grote betekenis voor Dordrecht waren. De bronzen erepenning is ook bedoeld voor mensen die zich in Dordrecht hebben

onderscheiden op het gebied van wetenschap, sport, kunst en cultuur, religie, wetenschap, economie, milieu, maatschappelijke zorg of bestuur.

Johan de Wittspeld

De reden om de Johan de Wittspeld in te stellen, was dat vrijwilligers vaak niet in aanmerking kwamen voor een Koninklijke onderscheiding. Het stadsbestuur wilde toch graag een blijk van waardering geven voor de onmisbare inzet van vrijwilligers. De Johan de Wittspeld is in 1993 ingesteld voor maatschappelijk actieve Dordtenaren die zich tenminste 10 jaar belangeloos en

vrijwillig hebben ingezet voor de Dordtse samenleving.

Procedure

Ieder lid van het college kan een voordracht doen, waarna het college - na overleg met de fractievoorzitters - beslist over de toekenning. Wie speciale inwoners onder de aandacht van het college wil brengen, kan het beste een brief schrijven aan:
Burgemeester en wethouders van Dordrecht
Postbus 8
3300 AA Dordrecht

Informatie

Het Kabinet van de burgemeester behandelt de aanvragen voor gemeentelijke onderscheidingen. Wie vragen heeft kan contact opnemen met het Kabinet van de burgemeester, telefoon (078) 639 62 44

Tot slot

Niet alle aanvragen worden afgerond met de toekenning van een onderscheiding. Dat is teleurstellend voor degene die de aanvraag heeft gedaan, maar gelukkig weet de betrokken persoon daar niets van omdat alle aanvragen vertrouwelijk behandeld worden.

Colofon

April 2008

Dit is een uitgave van de gemeente Dordrecht

Redactie : Kabinet van de burgemeester

Vormgeving : Next Door reclamestudio,
Alblasserdam

Foto's : Piet Mes en Rob Kamminga

Druk : Drukkerij van Meurs, Ridderkerk

Oplage : 500 exemplaren

Dordrecht

Een overzicht van Koninklijke en gemeentelijke onderscheidingen

